

Věstník MZd ČR, částka 6/2011

Vzdělávací program

oboru

PSYCHIATRIE

1 Cíl specializačního vzdělávání**2 Minimální požadavky na specializační vzdělávání**

2.1 Základní psychiatrický kmen - v délce minimálně 24 měsíců

2.2 Vlastní specializovaný výcvik - v délce minimálně 36 měsíců

2.3 Teoretická část vzdělávacího programu

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

3.1 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností prokazatelných na konci výcviku v rámci základního psychiatrického kmene

3.2 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností prokazatelných na konci specializovaného výcviku

4 Všeobecné požadavky**5 Hodnocení specializačního vzdělávání****6 Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost****7 Charakteristika akreditovaných pracovišť (AP)**

7.1 Akreditované pracoviště

7.2 Vysvětlivky - požadavky na pracoviště

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru psychiatrie je získání potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností v oblasti diagnostiky, terapie, rehabilitace a prevence duševních poruch a onemocnění. Specializace v oboru psychiatrie umožní samostatnou činnost v ambulantní a lůžkové psychiatrické péči.

2 Minimální požadavky na specializační vzdělávání

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru psychiatrie je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání lékaře ukončením nejméně šestiletého prezenčního studia na lékařské fakultě, které obsahuje teoretickou a praktickou výuku v akreditovaném magisterském studijním programu všeobecné lékařství.

Specializační vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době podle ustanovení §83 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Specializační vzdělávání může probíhat jako rozvolněná příprava, to je při nižším rozsahu, než je stanovená týdenní pracovní doba. V tomto případě celková délka, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Stáže v základním psychiatrickém kmeni mohou být absolvovány v libovolném pořadí.

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru psychiatrie je zařazení do oboru, absolvování základního psychiatrického kmene (24 měsíců), specializovaného výcviku (36 měsíců) a úspěšné složení atestační zkoušky. Celková doba specializačního vzdělávání je minimálně 5 let, z toho

2.1 Základní psychiatrický kmen - v délce minimálně 24 měsíců

Část I.

a) všeobecná povinná praxe

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
anesteziologie a intenzivní medicína 1 , 2) - lůžkové oddělení resuscitační a intenzivní péče	2
chirurgie 1 , 3) - lůžkové oddělení všeobecné chirurgie (s minimálním počtem 35 lůžek)	2
vnitřní lékařství 1 , 4) - standardní interní lůžkové oddělení s neselektovaným příjmem nemocných	2

b) povinná praxe v oboru kmene

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
psychiatrie 1) 5)	18
z toho	
péče o akutní psychiatrické stavy na akreditovaném lůžkovém psychiatrickém oddělení, které poskytuje péči pacientům celého diagnostického spektra	min. 14
všeobecně orientovaná ambulantní psychiatrická praxe v akreditovaném zařízení s psychiatrickou ambulancí	min. 2

2.2 Vlastní specializovaný výcvik - v délce minimálně 36 měsíců

Postup do specializovaného výcviku je podmíněn splněním všech požadavků stanovených pro výcvik v rámci základního psychiatrického kmene.

Probíhá na pracovištích akreditovaných pro specializační vzdělávání v oboru psychiatrie.

Část II.

a) povinná praxe

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
psychiatrie 1) , 5) - lůžkové nebo ambulantní pracoviště	12
návykové nemoci 6)	1
dětská a dorostová psychiatrie 7)	2
gerontopsychiatrie 8)	1
neurologie 1) 9) - lůžkové oddělení	2

b) povinná doplňková praxe

Musí trvat minimálně 18 měsíců na akreditovaných pracovištích a pracovištích věnovaných významné specializované problematice psychiatrie, které jsou volitelné dle potřeby školence (nebo více, pokud celková délka přípravy přesahuje 60 měsíců povinné praxe).

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
psychiatrie 1) , 5) - lůžkové nebo ambulantní pracoviště	6 - 18
psychiatrie 1) , 5) - klinické pracoviště s výzkumným programem	3 - 6
psychiatrické pracoviště krizové intervence	3 - 6
dětská a dorostová psychiatrie 7)	3 - 12
gerontopsychiatrie 8)	3 - 12
pracoviště zaměřené na komunitní péči a sociální rehabilitaci	3 - 6
sexuologie 10)	3 - 6
návykové nemoci 6)	3 - 12
psychiatrické nebo interní pracoviště - orientované psychosomaticky	3 - 6

V průběhu vlastního specializovaného výcviku v oboru psychiatrie může být část přípravy věnována výcviku v pediatrickém oboru (maximálně v rozsahu 12 měsíců) dle příslušného vzdělávacího programu - dětská a dorostová psychiatrie, pokud tato praxe probíhá na specializovaných dětských lůžkových odděleních. Tato absolvovaná odborná praxe se může započítat při dalším vzdělávání v jiném oboru specializace nebo v certifikovaném kurzu (nástavbovém oboru), pokud odpovídá její obsah příslušnému vzdělávacímu programu (dle ustanovení [§5](#) odst. 8 zákona č. 95/2004 Sb.).

Volitelná doplňková praxe umožňuje získat v rámci specializační přípravy odborně vyhraněnou zkušenost, která profiluje školence pro budoucí zaměření v psychiatrii nebo mu usnadňuje získání kvalifikace v příbuzných oborech.

2.3 Teoretická část vzdělávacího programu

Část III.

c) účast na vzdělávacích aktivitách - povinná

Kurzy, semináře		Počet dní
Psychoterapeutické znalostní a dovednostní minimum lze získat dvěma způsoby: a) potvrzení o absolvování alespoň 200 hodin akreditovaného systematického psychoterapeutického výcviku uznaného Psychiatrickou společností		min. 200 hodin
b) kurz psychoterapie a nácvik psychoterapeutických dovedností		min. 140 hodin
z toho	kurz Psychoterapie uznaný Psychiatrickou společností	min. 80 hodin
	nácvik psychoterapeutických dovedností se supervizí pověřeným školitelem s ukončeným výcvikem v psychoterapii	min. 60 hodin
účast na vzdělávacích a vědeckých akcích v oboru psychiatrie zařazených do registru akcí celoživotního vzdělávání lékařů ČLK dokumentovaná potvrzeními		min. 30 kreditních bodů ročně
test Základy psychiatrie		1

d) účast na vzdělávacích aktivitách - doporučená

Kurzy, semináře	Délka trvání
potvrzeními dokumentovaná účast na vzdělávacích a vědeckých akcích v oboru psychiatrie zařazených do registru akcí celoživotního vzdělávání lékařů České lékařské komory (dále jen „ČLK“ - akce zařazené do registru celoživotního vzdělávání lékařů ČLK) nebo akreditovanými pracovišti, atd.	30 kreditních bodů ročně

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení záznamu o provedených výkonech (logbook) a průkazu odbornosti lékaře (specializační index). Potvrzené výkony musí být doložitelné ve zdravotnické dokumentaci. Počet výkonů uvedený v logbooku je stanoven jako minimální. Předpokládá se absolvování nebo asistence u takového počtu výkonů, aby školenec zvládl danou

problematiku jak po teoretické, tak i po praktické stránce.

3.1 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností prokazatelných na konci výcviku v rámci základního psychiatrického kmene

Teoretické znalosti a praktické dovednosti - 6 měsíců specializačního vzdělávání (všeobecná povinná praxe)

Anesteziologie a intenzivní medicína - 2 měsíce praxe na akreditovaném pracovišti I. nebo II. typu pod přímým odborným dohledem školitele

Teoretické znalosti

Obsah anesteziologické péče (předanestetické vyšetření, příprava před anestezií, premedikace; základní odborné postupy celkové anestezie; základní odborné postupy místního znecitlivění; zásady péče o pacienta po anestezii, hodnocení míry zotavení, zjištění a zvládnutí běžných komplikací; zásady pooperační analgesie).

Znalosti základů patofyziologie, patogeneze, diferenční diagnostiky a první pomoci u stavů ohrožení života či poruchy základních životních funkcí.

Základní typy znecitlivění, jejich možnosti a rizika.

Rozšířená péče o poraněné Advanced Trauma Life Support (ATLS).

Provoz pracovišť oboru anesteziologie a intenzivní medicína; vedení zdravotnické dokumentace.

Praktické dovednosti

Provádění základní a rozšířené neodkladné resuscitace.

Rozpoznání a hodnocení závažnosti stavů náhlé poruchy zdraví či selhání základních životních funkcí.

Poskytnutí lékařské první pomoci u stavů ohrožení života či poruchy základních životních funkcí.

Provedení základních výkonů - zajištění periferního žilního katetru; zabezpečení volných dýchacích cest polohou hlavy; uložení do stabilizované polohy na boku.

Kompetence po absolvování praxe

Rozpoznání a hodnocení závažnosti stavů náhlé poruchy zdraví či selhání základních životních funkcí.

Poskytnutí lékařské první pomoci u stavů ohrožení života či poruchy základních životních funkcí.

Provedení základních výkonů - zajištění periferního žilního vstupu, zabezpečení volných dýchacích cest polohou hlavy, uložení do stabilizované polohy na boku.

Provedení rozšířené neodkladné resuscitace.

Vedení zdravotnické dokumentace.

Chirurgie - 2 měsíce praxe (včetně 1 ústavní pohotovostní služby týdně) na akreditovaném pracovišti I. nebo II. typu pod přímým odborným dohledem školitele

Teoretické znalosti

Základní znalosti obecné a speciální chirurgie.

Základy ošetření popálenin, omrzlin a chemických poranění.

Rozdíly v praktické chirurgii dle věkových kategorií.

Praktické znalosti

Anamnéza a fyzikální vyšetření.

Provoz ambulancí a lůžkového oddělení; vedení zdravotnické dokumentace.

Indikace k ambulantním, urgentním i elektivním chirurgickým výkonům.

Asistence u ambulantních vyšetřovacích i léčebných postupů, asistence při běžných operacích.

Předoperační příprava nemocných.

Zásady asepse a antiseptiky, příprava operačního pole a mytí se k operaci.

Náležitosti provedení lokální a celkové anestezie.

Základní pooperační péče a monitorace vitálních funkcí.

Přítomnost při vyšetření a ošetřování poranění kostí, kloubů a měkkých tkání, včetně imobilizace.

Indikace a interpretace základních laboratorních a zobrazovacích metod.

Prevence a terapie tromboembolické nemoci.

Předoperační a pooperační rehabilitace.

Technika podání krevní transfúze a krevních derivátů, prevence a léčení potransfúzních komplikací.

Prevence a základní ošetření dekubitů.

Základní vyšetření a diferencní diagnostika náhlých příhod břišních a hrudních.

Základní postupy při diagnostice a léčení polytraumat.

Praktické dovednosti

Vyšetření hlavy, hrudníku, končetin a břicha (včetně per rectum).

Zavedení nasogastrické sondy, močového katetru, odběr biologického materiálu.

Zavedení periferního žilního katetru, péče o centrální žilní katetr, včetně podávání infúzních roztoků.

Injekční techniky - s.c., i.m., i.v., i.d.

Obvazová technika, různé způsoby imobilizace.

Základní technika ošetření a šití povrchových ran.

Péče o stomie.

Kompetence po absolvování praxe

Odebírání anamnézy a provedení fyzikálního vyšetření pacienta.

Zavádění nasogastrické sondy, močového katetru, odběr biologického materiálu.

Zavedení periferního žilního katetru, péče o centrální žilní katetr, včetně podávání infúzních roztoků.

Aplikace injekcí s.c., i.m., i.v., i.d.

Podávání krevní transfúze a krevních derivátů.

Ošetřování nekomplikovaných poranění kůže a podkoží (včetně lokální anestezie a šití).

Asistence při chirurgických operačních výkonech.

Základní ošetření popálenin, omrzlin, chemického a radiačního poranění.

Převazy chirurgických ran a aplikace obvazové techniky.

Vedení zdravotnické dokumentace.

Vnitřní lékařství - 2 měsíce praxe na akreditovaném pracovišti I. nebo II. typu pod přímým odborným dohledem školitele

Teoretické znalosti

Základy problematiky vnitřních nemocí.

Specifika onemocnění ve vyšším věku.

Praktické znalosti

Anamnéza a fyzikální vyšetření.

Provoz ambulancí a lůžkového oddělení; vedení zdravotnické dokumentace.

Nejčastěji se vyskytující vnitřní nemoci, klinické projevy, diagnostika, léčba a prevence.

Základní vyšetřovací metody.

Indikace a interpretace základních laboratorních a zobrazovacích metod.

Technika podání krevní transfúze a krevních derivátů, prevence a léčení potransfúzních komplikací.

Nejčastěji používané skupiny léčiv v léčbě vnitřních nemocí.

Akutní stavy ve vnitřním lékařství.

Praktické dovednosti

Provedení komplexního interního vyšetření.

Zavedení periferního žilního katetru, péče o centrální žilní katetr, včetně podávání infúzních roztoků.

Injekční techniky - s.c., i.m., i.v., i.d.

Zavedení nasogastrické sondy, močového katetru, odběr biologického materiálu, odsávání sekretu z dýchacích cest.

Kompetence po absolvování praxe

Odebírání anamnézy a provedení fyzikálního vyšetření pacientů.

Aplikace injekcí s.c., i.m., i.v., i.d.

Zavedení periferního žilního katetru, péče o centrální žilní katetr, včetně podávání infúzních roztoků.

Zavedení nasogastrické sondy, odběr biologického materiálu.

Podávání krevní transfúze a krevních derivátů.

Vedení zdravotnické dokumentace.

Teoretické znalosti a praktické dovednosti - 1. a 2. rok specializačního vzdělávání v rámci základního psychiatrického kmene (povinná praxe v oboru kmene)

Psychiatrie

Teoretické znalosti

Znalost psychopatologických a tělesných projevů duševních poruch a rozpoznání jejich diagnostického významu.

Znalost klasifikace duševních poruch a důležitých etiologických a patogenetických poznatků.

Znalost psychofarmakologie v míře, která umožní racionální a cílenou farmakoterapii duševních poruch, znalost nežádoucích účinků psychofarmak.

Znalost možností a mezí pomocných vyšetřovacích metod, jak psychologických tak laboratorních a přístrojových (zobrazovacích metod).

Znalost metod biologické léčby duševních poruch.

Znalost základních účinných mechanismů psychoterapie.

Praktické dovednosti

Vyšetření pacienta s duševní poruchou, interpretace nálezu z psychiatrického vyšetření a stanovení diagnózy podle platné klasifikace nemocí. Umí určit potřebu psychiatrické péče a její formu. Dokáže rozpoznat nepřítomnost duševní poruchy.

Schopnost samostatně vést předepsanou zdravotnickou dokumentaci a vyhotovovat písemnosti pro zdravotnické i nezdravotnické instituce.

Indikace a odebrání relevantní nezávislé (objektivní) anamnézy a interpretace jejího významu pro diagnózu psychiatrické poruchy.

Indikace a sestavení zdůvodněného plánu pomocných vyšetření (psychologické, biochemické, laboratorní, elektrofyziologické, zobrazovací metody, sérologické) s cílem diferenciatně diagnostického zhodnocení pacienta.

Schopnost posoudit indikace k léčení pacienta bez jeho souhlasu a fyzického omezení pacienta a rozhodnout o nich. Seznámení se s patřičnými zákonnými podmínkami takového postupu.

Schopnost posoudit nebezpečí hrozící sebevraždy nebo agrese.

Schopnost indikovat adekvátní terapii v oblasti farmakoterapie, psychoterapie, biologické terapie i socioterapie.

Znalost postupů provádění elektrokonvulzivní léčby.

Schopnost poskytnout psychoedukaci (dostatečnou, relevantní a srozumitelnou informaci o povaze duševní poruchy, zvoleném postupu a terapeutickém plánu) pacientovi a jeho příbuzným a blízkým tak, aby je bylo možno zapojit do preventivních opatření.

Schopnost navázat a udržet s pacientem terapeutický vztah.

Postoje

Vztah k duševním poruchám prostý předsudku plynoucího ze stigma duševní poruchy.

Minimální počty výkonů

V tabulce jsou uvedeny minimální počty komplexních samostatných vyšetření pacientů z uvedené skupiny diagnóz.

Výkony	Minimální počet
Organické a symptomatrické duševní poruchy	10
Poruchy vyvolané účinky psychoaktivních látek	10

Schizofrenie a psychotické poruchy	15
Poruchy nálady	15
Neurotické poruchy včetně somatoformních a vyvolaných stresem	15
Poruchy osobnosti	5
Elektrokonvulze	5
Rozbor výsledků psychologického vyšetření s psychologem	1
Supervidované konziliární vyšetření	5

Kompetence lékaře vykonávat níže uvedené činnosti samostatně pod konzultačním vedením po absolvování psychiatrického kmene

Vyšetření pacienta s duševní poruchou, interpretace nálezu z psychiatrického vyšetření a stanovení diagnózy podle platné klasifikace nemocí, přijetí nebo odmítnutí přijetí pacienta s duševní poruchou k léčbě.

Indikace a odebrání relevantní nezávislé (objektivní anamnézy) a interpretace jejího významu pro diagnózu psychiatrické poruchy.

Indikace a sestavení zdůvodněného plánu pomocných vyšetření (psychologické, biochemické, laboratorní, elektrofyziologické, zobrazovací metody, serologické) s cílem diferenciálně diagnostického zhodnocení pacienta.

Indikace adekvátní terapie v oblasti farmakoterapie, psychoterapie, biologické terapie, socioterapie.

Poskytnutí psychoedukace.

Provedení elektrokonvulzí.

3.2 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností prokazatelných na konci specializovaného výcviku

Psychiatrie

Teoretické znalosti

Důkladná znalost psychiatrických klasifikací (MKN (mezinárodní klasifikace nemocí), orientace v DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders)), kritérií a obrazu duševních poruch a poruch chování v dospělosti, dětství a v dorostovém věku a jejich diferenční diagnostiky, průběhu, rizik a prognózy. Znalost prokázaných i hypotetických vztahů mezi tělesnými systémy a procesy a duševními projevy především v oblasti psychopatologie. Znalost etiologických a patogenetických poznatků, hypotéz a

teorií u duševních poruch včetně doposud neobjasněných problémů.

Seznámení se s poznatky z oblasti genetiky, biochemie, fyziologie a morfologie, které jsou zapotřebí pro porozumění symptomatice, vzniku, průběhu a léčbě duševních poruch.

Znalost biologické léčby duševních poruch včetně předpokládaného mechanismu účinku a fyzikálního podkladu jejich působení (EKT (elektrokonvulzivní terapie), TMS (transkraniální magnetická stimulace)).

Znalosti technického podkladu, interpretace a omezení pomocných laboratorních, přístrojových i psychologických vyšetřovacích metod.

Přehled o metodách a školách psychoterapie včetně indikací a důkazů o jejich účinnosti.

Znalosti epidemiologických dat a sociologických teorií vztahující se k interpretaci duševních nemocí jako bio-psycho-sociálních poruch.

Znalosti historie oboru a vývoje klasifikací a pojmů v psychiatrii.

Základní orientace v oblasti vývojové (evoluční) interpretace v medicíně.

Znalosti na důkazech založených pravidel farmakoterapie.

Znalost pravidel pro hodnocení pracovní a funkční schopnosti jedinců s duševní poruchou a zásady soudně psychiatrického hodnocení v trestním i občanskoprávním řízení. Informovanost o indikacích a pravidlech ochranného léčení.

Znalosti o struktuře a organizaci zařízení (zdravotnické i nezdravotnické) pečujících o pacienty včetně statistiky psychiatrické péče, administrativní, právní, etická a ekonomická problematika oboru včetně zdravotního pojištění.

Znalost principů prevence duševních poruch a poruch chování.

Seznámení se s metodikou vědecké práce, znalosti o použití psychometrických nástrojů a schopnost interpretovat výsledky výzkumu.

Seznámení se s etickými principy při výzkumné práci.

Praktické dovednosti

Provede důkladný psychopatologický rozbor zahrnující dynamiku duševní poruchy a samostatně zhodnotí diagnózu a diferenciální diagnózu a způsob jejich ověření.

Schopnost určit krátkodobou i dlouhodobou potřebu psychiatrické péče a její formu.

Dovede indikovat a dlouhodobě vést individualizovanou psychofarmakologickou léčbu s ohledem na farmakologický profil, nežádoucí účinky a farmakokinetické interakce psychofarmak.

Schopnost zhodnotit konkrétní prognostické ukazatele.

Schopnost indikovat potřebu systematické psychoterapie a poskytnout psychoterapeutickou podporu v krizi a použít jednoduché psychoterapeutické techniky.

Schopnost spolupracovat s osobami v pacientově okolí a se sociálními pracovníky ve prospěch přesnější diagnózy, úspěšné léčby pacienta a zajištění návazné péče.

Schopnost zajistit vedení veškeré předepsané zdravotnické dokumentace a písemností pro zdravotnické i nezdravotnické instituce.

Schopnost provést konsiliární vyšetření somaticky nemocného pacienta a zhodnocení podílu somatického stavu a somatické léčby na duševní poruše. V indikovaných případech srozumitelně komunikovat v rámci interdisciplinární spolupráce a zprostředkovat uplatnění psychiatrických poznatků a dovedností ve prospěch tělesně nemocného pacienta.

Schopnost připravit psychoedukační programy pro pacienty a jejich příbuzné.

Podílet se na přípravě a provádění výzkumných projektů a/nebo zasvěceně a kriticky interpretovat výsledky výzkumné práce.

Dokáže zpracovat z cizojazyčné i domácí literatury odborné téma pro přednášku i písemnou publikaci. Osvojí si prezentační dovednosti a o odborných tématech dovede srozumitelně informovat. Získané znalosti a dovednosti umí předávat spolupracovníkům.

Teoretické znalosti z ostatních oborů

Návykové nemoci

Orientace v toxikologii psychoaktivních látek, porozumění vzniku syndromu závislosti a návykových poruch, ve farmakologické léčbě návykových poruch.

Dětská a dorostová psychiatrie

Orientace v úloze rodiny u duševních poruch v dětství a v dorostovém věku a v alternativách jejich dlouhodobé dynamiky.

Orientace v návykových poruchách v dorostovém věku.

Gerontopsychiatrie

Orientace v diagnostických a terapeutických specifikách péče o duševní poruchy a sociální i zdravotní situace ve stáří.

Neurologie

Znalost obvyklého klinického obrazu poruch, jejichž symptomy a projevy zahrnují kognitivní poruchy, poruchy chování nebo jinou psychopatologii.

Praktické dovednosti z ostatních oborů

Neurologie

Zvládnutí základů diagnostických a vyšetřovacích postupů v neurologii, orientace v základech všeobecné neurologické praxe u lůžka a znalost diferenciální diagnostiky pacientů, o které pečuje neurologie i psychiatrie (neurodegenerativní onemocnění, epilepsie). Asistence při provádění lumbální punkce.

Minimální počty výkonů

Nedílnou součástí specializační přípravy vzdělávacího programu psychiatrie je vedení logbooku. V logbooku jsou vedeny počty pacientů v jednotlivých diagnostických skupinách duševních poruch komplexně vyšetřených školencem.

V tabulce jsou uvedeny minimální počty komplexních samostatných vyšetření pacientů v průběhu celé specializační přípravy (60 měsíců) z jednotlivých skupiny diagnóz.

Výkony	Počet
Organické a symptomatické duševní poruchy	40
Poruchy vyvolané účinky psychoaktivních látek	50
Schizofrenie a psychotické poruchy	50
Poruchy nálady	50
Neurotické poruchy včetně somatoformních a vyvolaných stresem	50
Poruchy osobnosti	20
Behaviorální syndromy spojené s fyziologickými poruchami a somatickými faktory	10
Ostatní	10
Elektrokonvulze (u 10 pacientů)	40
Kasuistika supervidované psychoterapeutické intervence	4
Rozbor nálezu EEG s klinickým elektroencefalografistou	10 záznamů
Rozbor výsledků psychologického vyšetření s psychologem	20
Supervidované konziliární vyšetření	20

Kompetence lékaře vykonávat níže uvedené činnosti samostatně po absolvování specializačního vzdělávání v oboru psychiatrie

Schopnost provést psychopatologický rozbor zahrnující dynamiku duševní poruchy a samostatně zhodnotit diagnózu a diferenciální diagnózu a způsob jejich ověření a vést k těmto dovednostem mladší kolegy.

Schopnost hodnotit konkrétní prognostické ukazatele a posoudit nebezpečí hrozící sebevraždy nebo agrese.

Indikovat a dlouhodobě vést individualizovanou psychofarmakologickou léčbu s ohledem na farmakologický profil, nežádoucí účinky a farmakokinetické interakce psychofarmak.

Indikovat potřebu systematické psychoterapie a poskytnout psychoterapeutickou podporu v krizi a použít jednoduché psychoterapeutické techniky.

Vést a supervidovat elektrokonvulzivní léčbu a jiné biologické léčebné postupy a rozhodnout o nich ve sporných případech. Schopnost správně zvážit přínos a rizika léčby duševních poruch v těhotenství.

Schopnost spolupracovat s osobami v pacientově okolí a se sociálními pracovníky ve prospěch přesnější diagnózy, úspěšné léčby pacienta a zajištění návazné péče.

Schopnost provést konsiliární vyšetření somaticky nemocného, to jest zhodnotit podíl somatického stavu a somatické léčby na duševní poruše. Dokázat v indikovaných případech srozumitelně komunikovat v rámci interdisciplinární spolupráce a zprostředkovat uplatnění psychiatrických poznatků a dovedností ve prospěch tělesně nemocného pacienta.

Schopnost připravit psychoedukační programy pro pacienty a jejich příbuzné.

Podílet se na přípravě a provádění výzkumných projektů.

4 Všeobecné požadavky

Absolvent specializačního vzdělávání:

zaujímá kritický a otevřený postoj k poznatkům a postupům oboru se schopností obhájit nálezy a teorie získané důvěryhodnými postupy, které jsou v souladu s vědeckými metodami,
zaujímá postoj k pacientům, který vychází z respektování jejich autonomie a umožňuje udržení dlouhodobého terapeutického vztahu založeného na vzájemné plné informovanosti a důvěře,
má základní znalosti posudkového a revizního lékařství, lékařské etiky, základních právních předpisů platných ve zdravotnictví, organizace zdravotnické služby a ekonomiky zdravotnictví a zdravotnické statistiky, činnosti České lékařské komory,
má znalosti dokumentace používané v oboru, včetně návrhu lázeňského léčení, hlášení některých infekčních nemocí, hlášení o pracovním úrazu, hlášení nežádoucího účinku léčivých přípravků, náležitosti lékařské zprávy, dokumentaci pro potřeby pojišťoven,
je schopen provozní a administrativní činnosti, zapojení do týmové práce a schopnost používat pro práci počítač a informační systémy včetně databázových systémů s odbornou literaturou.

5 Hodnocení specializačního vzdělávání

Specializační vzdělávání probíhá pod vedením přiděleného školitele na akreditovaném pracovišti.

a) Průběžné hodnocení školiteli v průkazu odbornosti vždy při změně odborného úseku činnosti, nejméně v šestiměsíčních intervalech.

b) Kritéria pro vydání certifikátu o absolvování základního psychiatrického kmene vzdělávacího programu

absolvování všeobecné povinné praxe a povinné doplňkové praxe v oboru kmene potvrzené všemi školiteli s příslušnou specializovanou způsobilostí v délce minimálně 24 měsíců na akreditovaném pracovišti (viz tab. Část I.), v rozsahu stanoveném vzdělávacím programem,

předložení potvrzení o provedených výkonech v logbooku,

zhodnocení znalostí a dovedností po povinné praxi školitelem.

c) Předpoklady přístupu k atestační zkoušce

absolvování praxe potvrzené a zhodnocené všemi školiteli se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v průkazu odbornosti,

absolvování vzdělávacích a vědeckých akcí v požadovaném rozsahu se záznamem v průkazu odbornosti,

předložení potvrzení o provedených kompletních výkonech v logbooku,

předložení vypracované písemné práce (přehledová práce, zpracování původních dat, soubor kasuistik) v rozsahu minimálně 8 stran (bez literárních odkazů) na téma, které bylo dohodnuto se školitelem na akreditovaném pracovišti nebo předložení publikace v recenzovaném odborném časopise, kterou školenec sepsal jako první autor,

potvrzení o absolvování kurzů, vědeckých a vzdělávacích akcí (viz tab. Část III.).

d) Vlastní atestační zkouška

praktická část - vyšetření pacienta s vypracováním diagnostického rozboru, plánu dalších vyšetření, terapeutického a rehabilitačního plánu, prognostické úvahy a posudkového zhodnocení. Diskuse nejméně nad jednou písemně zpracovanou psychoterapeutickou kasuistikou,

teoretická část - 3 odborné otázky a obhajoba písemné práce.

6 Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Lékař se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie je schopen samostatné činnosti při poskytování specializované psychiatrické péče v lůžkovém nebo ambulantním zařízení, je schopen provádět konsiliární činnost pro jiné obory a podílet se na vzdělávání specialistů v oboru psychiatrie.

7 Charakteristika akreditovaných pracovišť (AP)

Pracoviště zajišťující výuku školenců musí být akreditováno (ustanovení [§13](#) zákona č. 95/2004 Sb.). Pracoviště musí zajistit školenci absolvování vzdělávacího programu. K tomu slouží řádné a plné zapojení školence do práce včetně účasti na ústavních pohotovostních službách a dále umožnění studia a pobytu na jiném akreditovaném pracovišti poskytujícím část přípravy, která není

dostupná na vlastním pracovišti. Minimální kritéria akreditovaného pracoviště jsou dána splněním odborných, provozních, technických a personálních předpokladů.

Nedílnou součástí žádosti o udělení akreditace je plán atestační přípravy školenec.

7.1 Akreditované pracoviště

Personální požadavky

Školitel má nejvyšší vzdělání v oboru a nejméně 10 let výkonu povolání lékaře nebo specializovanou způsobilost v oboru psychiatrie a min. 3 roky praxe od získání specializované způsobilosti a s minimálním úvazkem 1,0.

Poměr školitel/školeneček - 1:2

Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci pracoviště profesním životopisem a přehledem svých odborných a pedagogických aktivit v posledních 5 letech.

Spolu se žádostí je nutno předložit plán plnění povinností stanovených vzdělávacím programem. Pokud pracoviště zajišťuje více než jednu část, vždy výukový plán předkládá.

Materiální a technické vybavení

Vybavení pracoviště dle standardů personálního a přístrojového vybavení, které odpovídá požadavkům:

- přístroj pro elektrokonvulzní terapii (EKT),
- dostupná vyšetření hematologická, biochemická, radiologická, vyšetření z oblasti nukleární medicíny a mikrobiologická.

Přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení).

Organizační a provozní požadavky

Součástí podílející se na činnosti pracoviště:

- lůžková nebo ambulantní péče, včetně krizové intervence a docházkových programů v plném rozsahu terapeutického spektra,
- lůžková zařízení poskytují všeobecnou akutní (psychiatrická oddělení/kliniky všeobecných nemocnic) nebo kombinovanou akutní a následnou péči (psychiatrické léčebny) a s min. počtem 20 lůžek a min. 15 přijatých nemocných pacientů měsíčně.

Minimálně 3000 návštěv ve všeobecné psychiatrické ambulanci za rok.

Na pracovišti probíhají pravidelné vizity vedoucího pracoviště a pracoviště pořádá pravidelné semináře, včetně poskytování konsiliární péče pro nemocnici či jiné zdravotní a sociální zařízení.

Vědeckovýzkumná činnost

AP se dle možností podílí na vědecké a výzkumné činnosti v psychiatrii. Školeneček se má

během své přípravy seznámit s metodami psychiatrického výzkumu a podle možností se podílet na výzkumné činnosti na pracovišti.

7.2 Vysvětlivky - požadavky na pracoviště

- 1) Pracoviště je akreditováno pro společné stáže vzdělávacího programu tohoto i jiného oboru v rámci vlastního zdravotnického zařízení nebo smluvního zařízení.
- 2) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem anesteziologie a intenzivní medicína, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 3) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem chirurgie, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 4) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem vnitřní lékařství, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 5) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem psychiatrie, to v části: „akreditované pracoviště“.
- 6) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru návykové nemoci, a to v části: „akreditované pracoviště I. typu“.
- 7) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru dětská a dorostová psychiatrie, a to v části: „akreditované pracoviště II. typu - lůžkové pracoviště“.
- 8) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru gerontopsychiatrie, a to v části: „akreditované pracoviště I. typu“.
- 9) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem neurologie, a to v části: „akreditované pracoviště I. typu“.
- 10) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru sexuologie, a to v části: „akreditované pracoviště I. typu“.
- 11) ...v jakémkoliv vzdělávacím programu.